KONU 1: GÜÇLÜ AVRUPA'NIN DOĞUŞU VE OSMANLI DEVLETİ

Günümüz Avrupa'sının ortaya çıkışında sırasıyla Coğrafi Keşifler, Rönesans, Reform, Aydınlanma Çağı, Sanayi İnkılabı ve Fransız İhtilali etkili olmuştur. Özellikle 18. Yüzyılda ortaya çıkan Sanayi İnkılabı ve Fransız İhtilali dünyayı derinden etkilemiştir.

18. YÜZYILDAN İTİBAREN DÜNYAYI ETKİLEYEN İKİ TEMEL OLAY	
1. Sanayi İnkılabı	**2. Fransız İhtilali**
Ekonomik alanda dünyayı etkilemiştir.	Siyasi ve sosyal yönden dünyayı etkilemiştir.
Sanayi İnkılabı ile ; 1. Makineleşme ve seri üretim başlamıştır. 2. Hammadde ve Pazar arayışı artmıştır. 3. Sömürgecilik yarışı başlamıştır. 4. I. Dünya savaşının başlamasına neden olmuştur.	Fransız İhtilali ile ; 1. Monarşi (Krallık) yıkılmış Cumhuriyet kurulmuştur. 2. Eşitlik, adalet, özgürlük, demokrasi, milliyetçilik gibi düşünceler ortaya çıkmıştır. 3. Büyük imparatorluklar yıkılmaya onların yerine ulus devletler yaygınlaşmaya başlamıştır.

HER İKİ GELİŞMENİN OSMANLI DEVLETİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	
SANAYİ İNKILABININ ETKİLERİ	**FRANSIZ İHTİLALİNİN ETKİLERİ**
1. Osmanlı'daki küçük işletmeler Avrupa'daki fabrikalarla rekabet edemeyip kapanmıştır. 2. Kapitülasyonların da etkisiyle Avrupa malları Osmanlı piyasasına yayılmıştır. 3. Osmanlı sanayisi çökmüş ekonomi giderek dışa bağımlı hale gelmiştir. 4. 1854'te ilk dış borç İngiltere'den alınmıştır. 5. Osmanlı Devleti borçlarını ödeyemeyince 1881'de Düyun-u Umumiye(Genel Borçlar) idaresi kurulmuştur.	1. 1839- Tanzimat Fermanı ilan edildi. YORUM: Padişah ilk kez kanun üstünlüğünü tanımıştır. 2. 1856- Islahat Fermanı ilan edildi. YORUM: Hıristiyan azınlığa ilk kez geniş haklar verilmiştir. 3. 1876- Kanun-u Esasi ve I. Meşrutiyet ilan edildi. YORUM: İlk anayasa ile birlikte halk ilk kez padişahla birlikte ülkeyi yönetmeye başlamıştır. 4. 1908 – II. Meşrutiyet ilan edildi. DİKKAT: Meşrutiyet yönetimine karşı 31 Mart olayı çıkarılmış ancak Mustafa Kemal'in Kurmay başkanı olduğu Hareket Ordusu olayı bastırmıştır. BİR YORUM: Mustafa Kemal'in yenilikleri koruyan Hareket Ordusu içerisinde yer alması onun "yenilikçi" bir lider olduğunu gösterir.

OSMANLI DEVLETİ'Nİ DAĞILMAKTAN KURTARMAK İÇİN ORTAYA ATILAN FİKİR AKIMLARI	
BATICILIK	**OSMANLICILIK**
1. Osmanlı Devleti'nin gerilemeye başlamasıyla ilk ortaya çıkan akımdır. 2. Abdullah Cevdet ve Tevfik Fikret en önemli temsilcileridir. 3. Lale devrinden itibaren yapılan ıslahatlarda ve cumhuriyet döneminde yapılan inkılaplarda etkili olmuştur.	1. Osmanlı topraklarında yaşayan herkes Osmanlı'dır. 2. Buna göre Osmanlı sınırları içinde yaşayan herkes eşit haklara sahiptir. 3. Temsilcileri Ziya Paşa, Namık Kemal ve Ziya Paşa'dır. 4. Balkan savaşları ve Balkan uluslarının ayrılmasıyla önemini kaybetmiştir.
İSLAMCILIK(ÜMMETÇİLİK)	**TÜRKÇÜLÜK**
1. Müslümanları Halife'nin etrafında toplamayı amaçlamıştır. 2. Temsilcileri Mehmet Akif ve Sait Halim Paşa'dır. 3. I. Dünya savaşında Arapların İngilizlerle birlikte hareket etmesiyle bu düşünce de önemini kaybetmiştir.	1. Türkleri ortak bir duygu ve amaç etrafında toplamayı amaçlamıştır. 2. En önemli temsilcisi Ziya Gökalp'tir. 3. Kurtuluş savaşının kazanılmasında ve yeni Türk devletinin kuruluşunda etkili olmuştur.

taktiksosyal

KONU 2: MUSTAFA KEMAL'İN ÇOCUKLUK VE ÖĞRENİM HAYATI

- Mustafa Kemal 1881 yılında Selanik'te doğdu. Babası Ali Rıza Bey, annesi Zübeyde Hanım'dır. Mustafa Kemal'in ailesi Osmanlı Devletinde uygulanan iskân politikası kapsamında Rumeli'ye yerleştirilen Türkmenlerdendir.

YORUM: Selanik şehrinde birçok farklı ulusun ve kültürün bir arada barış içerisinde yüzyıllarca yaşadığı görülür. Bu durum Mustafa Kemal'in insan sevgisine sahip hoş görülü bir insan olmasında etkili olmuştur.

- Babası Ali Rıza Bey bir süre gönüllü subaylık yapmış, ardından gümrük muhafaza memuru olarak çalışmış, daha sonra da ticaretle uğraşmıştır.
- Annesi Zübeyde Hanım, o dönem okuma yazma bilen az sayıdaki ev hanımlarındandı. Mustafa'nın Fatma, Ömer, Ahmet, Naciye ve Makbule adında beşkardeşi vardır. Ancak Makbule dışındaki kardeşleri küçük yaşta vefat etmişlerdir.

YORUM:
Mustafa Kemal'in yetiştiği aile ortamı, küçük yaşta babasız kalması, karşılaştığı zorluklar ve Osmanlı Devletinin içinde bulunduğu siyasi, askeri ve ekonomik durum onun iyi bir asker ve devlet adamı olarak yetişmesinde etkili olmuştur.

MUSTAFA KEMAL'İN ÖĞRENİM HAYATI			
OKUDUĞU OKULLAR	**BULUNDUĞU ŞEHİR**	**OKULUN TÜRÜ**	**AÇIKLAMA VE YORUMLAR**
Mahalle Mektebi	Selanik	İlkokul/ Geleneksel	Annesinin isteği üzerine ilk olarak Hafız Mehmet Efendi Mahalle Mektebine başlamıştır.
Şemsi Efendi Mektebi	Selanik	İlkokul/Batı Tarzı	Mahalle Mektebinden sonra babasının isteği dikkate alınarak Şemsi Efendi Okuluna geçmiştir. (1887)
Mülkiye Rüştiyesi	Selanik	Ortaokul/ Sivil/ Batı Tarzı	Bu okulda okurken çevresinde gördüğü subaylardan etkilenerek asker olmaya karar vermiş ve gizlice askeri okulun sınavlarına girmiş ve kazanmıştır. YORUM: Mustafa'nın asker olmak için gizlice sınavlara girmesi ve kazanarak bu okula kaydolması onun kararlı ve idealist bir kişiliğe sahip olduğunu gösterir. Aynı zamanda çevresinin de onun üzerinde etkili olduğunu gösterir.
Askeri Rüştiye	Selanik	Ortaokul/ Askeri/ Batı Tarzı	NOT: Fransızca Öğretmeni bağımsızlık ve vatan sevgisi gibi duyguları aşılamıştır. YORUM: Bu okulda sınıf çavuşluğu ve müzakerecilik gibi görevler üstlenmesi liderliğini ve kendine olan güvenini gösterir.
Askeri İdadi	Manastır	Lise/ Askeri/ Batı tarzı	* Bu okulda sınıf arkadaşı Ömer Naci sayesinde edebiyata ve hitabete ilgi duydu. Fransızca özel dersleri aldı. Tarih Öğretmeni Kolağası Tevfik Bey'den tarih bilinci edindi. * Jean Jack Rousseau, Montesquieu ve Voltaire gibi Fransız yazarların eserlerini okuyarak milliyetçilik, eşitlik, özgürlük gibi kavramalarla tanıştı. * Ayrıca Namık Kemal'in vatan, millet sevgisi, hürriyet gibi düşüncelerinden, Mehmet Emin Yurdakul'un da Türkçülük fikirlerinden etkilendi.

@taktiksosyal

Harp Okulu	İstanbul	Yüksekokul /Askeri/ Batı tarzı	Manastır Askeri İdadisini bitirdikten sonra 1899 yılında İstanbul'daki Harp Okulu'na girdi. Harp Okulunda okurken arkadaşları ile birlikte bir dergi/gazete çıkardı. 1902'de Teğmen rütbesiyle mezun oldu. YORUM: Gazetenin çıkarılmasında arkadaşlarına öncülük etmesi onun liderlik özelliğini gösterir.
Harp Akademisi	İstanbul	Üniversite /Askeri/ Batı tarzı	Harp Akademisinde okurken derslerinin yanı sıra, ülkenin içinde bulunduğu siyasi durum ile yakından ilgilendi. Mustafa Kemal, Harp Akademisini kurmay yüzbaşı olarak bitirdi (1905). İlk görev yeri olan Şam'daki 5. Ordu'ya atandı.

NOT: Mustafa Kemal, Mahalle Mektebi ve Selanik Mülkiye Rüştiyesindeki eğitimlerini yarıda bırakmıştır/tamamlamamıştır.

YORUM: Mustafa Kemal'in eğitim gördüğü dönemde farklı türde okulların yer alması bunların yanı sıra azınlık okulları ve yabancı okulların da bulunması Osmanlı Devletinde eğitim birliğinin olmadığını gösterir. Eğitimde birlik cumhuriyet döneminde çıkarılan Tevhid-i Tedrisat kanunu ile sağlanmıştır.

KONU 3: MUSTAFA KEMAL'İN FİKİR HAYATINI ETKİLEYEN OLAYLAR VE KİŞİLER

ÖĞRETMENLERİ	OSMANLI DEVLETİNİN İÇİNDE BULUNDUĞU DURUM
Selanik Askerî Rüştiyesinde Matematik öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Bey kendisine "Kemal" adını veren ve matematik dersini sevdiren öğretmendir. Fransızca öğretmeni Nakiyüddin Yücekök, Mustafa Kemal'in bilinçli bir insan olarak yetişmesinde son derece etkili olmuştur. Manastır Askerî İdadisindeki Tarih Öğretmeni Kolağası Mehmet Tevfik Bey Mustafa Kemal'e millî tarih bilincini aşılamıştır.	Atatürk, Osmanlı Devleti'nin en kritik dönemlerinde yaşamış gençlik yıllarından itibaren Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik ve askerî sorunları yakından takip etmiştir. Osmanlı Devleti'nin bu sorunları çözmesi için çareler aramaya başlamıştır. Bu amaçla dünyada meydana gelen siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel ve bilimsel gelişmeleri araştırarak çözümler üretmiştir. Bu durum Mustafa Kemal'in zorluklarla başa çıkabilen ve ümitsizliğe yer vermeyen bir lider olarak yetişmesinde etkili olmuştur.
FRANSIZ İHTİLALİ	**1897 TÜRK-YUNAN SAVAŞI**
Fransız İhtilali ile ortaya çıkan eşitlik, özgürlük ve milliyetçilik gibi fikir akımlarından etkilenmiştir. Fransız İhtilali'nin siyasal alanda büyük değişimlere neden olduğunu ve getirdiği fikir akımlarının bütün dünyayı derinden etkilediğini görmüştür. Fransız İhtilali sonucunda yayılan eşitlik, özgürlük, adalet, demokrasi ve milliyetçilik gibi fikirleri yeni Türk devletinin kuruluşunda uygulamıştır.	Bu yıllarda Mustafa Kemal'i en çok etkileyen olay, 1897 Türk-Yunan Savaşı oldu. Mustafa Kemal bu savaşa gönüllü olarak katılmak istemiş ancak yaşı küçük olduğu için geri çevrilmişti. Türk ordusunun savaş meydanında zafer kazanmasına rağmen barış masasında istediğini elde edememesi Mustafa Kemal'i derinden etkilemiş ve sadece askeri olarak değil, diplomatik olarak da güçlü olmak gerektiğini düşünmüş ve kendini diplomasi alanında da yetiştirmiştir.

taktiksosyal

MUSTAFA KEMAL'İ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİ ETKİLEYEN ŞEHİRLER	
SELANİK	**MANASTIR**
Selanik'te, çoğunluğu Türkler olmak üzere Rum, Bulgar, Ermeni, Yahudi ve Sırplar yaşamaktaydı. Farklı milletlerin bir arada bulunduğu bu şehirde, çeşitli dillerde gazete ve dergiler yayınlanırdı. YORUM: Bu durum Mustafa Kemal'in insan sevgisine sahip hoşgörülü bir lider olmasında etkili olmuştur. Ayrıca batılı fikirleri benimsemesinde ve farklı fikirlere açık olmasında etkili olmuştur.	Konsolosluklar ve ticaret şehri Manastır, aralarında çekişme olan çeşitli din ve milliyetten insanları barındırıyordu. YORUM: Farklı milliyetten insanların çekişme halinde olması Mustafa Kemal'in milliyetçi yönünü etkilemiştir. 1897 Türk-Yunan Savaşında Osmanlı Devleti'nin savaşta başarılı olmasına rağmen barış masasında istediğini alamaması Mustafa Kemal'i derinden etkiledi. YORUM: Bu durum Mustafa Kemal'in diplomasi alanına daha fazla önem vermesinde ve kendini bu alanda da yetiştirmesinde etkili olmuştur.
İSTANBUL	**SOFYA**
İstanbul'da Avrupa'dan gelen gazeteleri okuyarak Avrupa'daki gelişmeleri yakından takip etmiş, Osmanlı'nın içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik sorunları yakından görmüştür. Mustafa Kemal, okul yıllarında, arkadaşlarına konferans niteliğinde konuşmalar yaparken, sonraki yıllarda da İstanbul'da evinde arkadaşlarıyla toplantılar düzenlemiş, ülke sorunlarını tartışmıştır. Arkadaşlarıyla gazete ve dergi çıkarmıştır. YORUM: Bu durumlar Mustafa Kemal'in çağdaş fikirlere sahip bir lider olmasında etkili olmuştur.	Mustafa Kemal, Balkan Savaşları sonrasında 1913'te Sofya Askeri Ataşeliğine atanmıştır. Sofya'da üst düzey yetkililerin katıldığı danslı, yemekli toplantılarda Avrupa devletlerinin temsilcileriyle doğrudan görüşme ve fikirlerini paylaşma imkânı bulmuştur. YORUM: Bu durum onun diplomasi tecrübesi kazanmasında etkisi olmuştur. Bulgaristan'da kalan Türklerle yakın ilişki kurmuş ve Türklerin yaşadıkları yerleri ziyaret etmiştir. Bulgaristan'da Türkçe olarak yayımlanan gazetelerle irtibat kurarak bölgedeki Türklerin sosyal ve siyasi haklarının yükseltilmesi için çalışmalar yapmıştır. YORUM: Bu durum onun Milliyetçilik, millet sevgisi yönünün güçlenmesinde etkili olmuştur. Bulgar Meclisinin toplantılarını takip etmiş, parlamenter sistem hakkında bilgi sahibi olmuştur. YORUM: Bu durum onun demokrasi tecrübesi edinmesinde etkili olmuştur.

FİKİRLERİNDEN ETKİLENDİĞİ KİŞİLER VE YAZARLAR	
YERLİ KİŞİ VE YAZARLAR	**YABANCI KİŞİ VE YAZARLAR**
Mehmet Emin Yurdakul: Türkçülük akımını benimsemiştir. Eserlerinde özellikle milliyetçiliği, halkçılığı savunan şiirler yazmıştır. Mehmet Emin Yurdakul, özellikle **millî kültür, millî birlik ve beraberliği** temel alan düşünceleriyle Mustafa Kemal'i derinden etkilemiştir.	**Jean Jacques Rousseau:** Millî egemenlik devletin iktidara değil, halka ait olduğunu belirten ve ulus-devlet anlayışını benimseyen Rousseau, **millî egemenlik, hukuk devleti, toplumsal dayanışma ve milliyetçilik** gibi konularda Mustafa Kemal'i derinden etkilemiştir.
Tevfik Fikret: Tevfik Fikret **insan hakları, özgürlük ve çağdaşlık** gibi konularda Mustafa Kemal'i derinden etkilemiştir.	**Montesquieu:** Fransız aydınları arasında yer alan Montesquieu, yöneticileri halk tarafından seçilen yönetim biçimi olan cumhuriyet idaresinin diğer rejimlere göre en ideali olduğunu belirtmiştir. Montesquieu'nun eserlerini okuyan ve ondan etkilenen Mustafa Kemal, **Kurtuluş Savaşı'ndan sonra kuracağı devleti, cumhuriyet ve demokrasi** ilkelerine dayandırmıştır.
Ziya Gökalp: Eserleri ve görüşleriyle Türkçülüğü ve Türk milliyetçiliğini önemli ölçüde etkileyen toplum bilimci, yazar, şair ve siyasetçidir. Ziya Gökalp, eserlerinde özellikle milliyetçilik ve Türkçülük kavramları üzerinde durmuştur. Ziya Gökalp, Mustafa Kemal'i **milliyetçilik, dayanışma, bütünleştiricilik** fikirleriyle etkilemiş bir aydındır.	**Voltaire ve Descartes:** Mustafa Kemal, Aydınlanma Çağı'nın önemli düşünürlerinden olan Voltaire ve Descartes'in **aklı ve bilimi esas alan akılcı** görüşlerinden etkilenmiştir.

taktiksosyal

4. KONU: MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLİK HAYATI

<table>
<tr><th>1. ŞAM'A ATANMASI (1905)</th><th>2. 31 MART OLAYI (1909)</th></tr>
<tr><td>İlk görev yeri olan Şam'daki 5. Ordu'ya Kurmay Yüzbaşı olarak atandı. Suriye'de bulunduğu sırada yakın arkadaşlarıyla Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurdu. Selanik başta olmak üzere birçok şehirde cemiyetin şubesini açtı.
YORUM: Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ni kurması, liderlik özelliğini, teşkilatçılığını, yöneticiliğini ve vatanseverliğini göstermektedir.</td><td>13 Nisan 1909'da İstanbul'da meşrutiyet karşıtı bir ayaklanma çıktı. 31 Mart Olayı adı verilen bu ayaklanmayı bastırmak ve düzeni sağlamak amacıyla Hareket Ordusu Kurmay Başkanı olarak İstanbul'a geldi ve isyanı bastırdı. Neden 31 Mart Olayı adı verilmiştir? (Rumi takvime göre 31 Mart'ta gerçekleşmiştir.)
Bilgi: 31 Mart Olayı, meşrutiyet yönetimine karşı girişilen ilk isyan hareketidir.
YORUM: Mustafa Kemal'in 31 Mart isyanını astırmada önemli rol oynaması, Meşrutiyet taraftarı yani yenilik yanlısı olduğunu gösterir.</td></tr>
<tr><th colspan="2">3. PİKARDİ MANEVRALARI (1910)</th></tr>
<tr><td colspan="2">* Fransız ve İngiliz birliklerinin ortaklaşa düzenlediği askeri tatbikatlara Fethi Okyar ile birlikte gözlemci olarak katılmış, gelecekte hava kuvvetlerinin önemine vurgu yapmıştır.
YORUM: Yenilikçi kişiliğini, kendisini geliştirdiğini ve ileri görüşlülüğünü gösterir.</td></tr>
<tr><th>4. TRABLUSGARP SAVAŞI (1911)</th><th>5. BALKAN SAVAŞLARI (1912-1913)</th></tr>
<tr><td>İtalya'nın Trablusgarp'a saldırması üzerine gönüllü subay arkadaşları ile birlikte gizlice Trablusgarp'a gitti. Halkı örgütleyerek Derne ve Tobruk' ta İtalyanlara karşı başarılı savunma savaşları yaptı. Başarılarından dolayı Mustafa Kemal binbaşılığa terfi ettirildi. Trablusgarp Savaşı, Mustafa Kemal'in ilk askeri başarısıdır.

YORUM: Mustafa Kemal'in;
* Trablusgarp'a gönüllü olarak gitmesi vatanseverliği,
* Yerli halkı İtalyanlara karşı örgütleyerek direnişe geçirmesi teşkilatçılığı ile ilgilidir.</td><td>I. Balkan Savaşı sırasında Gelibolu Yarımadası'nda Çanakkale Boğazı'nın korunmasında görev aldı.
YORUM: Bu görev esnasında bölgeyi tanıması onun Çanakkale Savaşlarında başarılı olmasında etkili olacaktır.
II. Balkan Savaşı sırasında Bolayır Kolordusu kurmay başkanı olarak görev yaptı. Edirne'nin geri alınmasında etkili oldu. (1913)</td></tr>
</table>

@taktiksosyal